

Suomen Ensihoidon Kenttäjohtajat ry:n asiantuntijalausunto Eduskunnan lakivaliokunnalle koskien rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamista

Suomen Ensihoidon Kenttäjohtajat ry kiittää saamastaan mahdollisuudesta esittää asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta.

Suomen Ensihoidon Kenttäjohtajat ry kannattaa esitystä rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta siten, että laitton uhkaus olisi virallisen syytteen alainen rikos, jos laitton uhkaus kohdistuu henkilöön hänen työtehtävänsä vuoksi.

Kuten lakiesityksen perustelussakin todetaan, Suomen ensihoitoalan Liiton vuonna 2018 toteuttaman tutkimuksen mukaan ensihoitohenkilöstö kohtaa työssään säännönmukaisesti sekä fyysistä tai sanallista väkivaltaa tai niiden uhkaa. Vaikka tutkimukseen vastanneiden määrä edustaa vain pientä osaa ensihoitotyötä tekeviä, tutkimuksen tulos antaa vahvan viitteen siitä, että ensihoitohenkilöstö kohtaa valtakunnan tasoisesti arvioiden väkivaltaa tai väkivallan uhkaa päivittäin. Empiirisen kokemuksen perusteella, väkivalta ja väkivallan uhka ensihoitohenkilöstöä kohtaan lisääntyy jatkuvasti. Tähän yhdistyksen näkemyksen mukaan tulee puuttua nykyistä enemmän. Voimassa olevassa lainsäädännössä on jo parannettu ensihoitohenkilöstön asemaa pahoinpitelyrikosten osalta, niiden tultua virallisen syytteen alaisiksi rikoksiksi vuonna 2010. Kuitenkin väkivallalla uhkaaminen on edelleen asianomistajarikos.

Työturvallisuuslaki määrittää työnantajalle velvoitteet ryhtyä erilaisiin toimiin, mikäli työntekijä kohtaa työssään terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua. Lisäksi laissa määritellään, että työssä, johon liittyy ilmeinen väkivallan uhka, työ ja työolosuhteet on järjestettävä siten, että väkivallan uhka ja väkivaltatilanteet ehkäistään mahdollisuuksien mukaan ennakolta. Yhdistyksen näkemyksen mukaan ensihoitoalan työnantajat ovat tehneet kykijensä mukaisesti ne toimet, jotka on mahdollista toteuttaa, mutta niillä toimilla ei kuitenkaan pystytty puuttumaan väkivallan tai väkivallan uhkan juurisyihin. Tämän vuoksi lainsäädännön muutokset ovat ehdottoman tarpeellisia, vaikkakaan lainsäädännön muutoksillakaan ei kyetä puuttumaan juurisyihin. Kuitenkin lainsäädännön uudistuksen avulla lainsäätäjät antaa signaalin, että väkivalta tai väkivallalla uhkaaminen työtehtävää tekevää kohtaan ei ole hyväksyttävää.

Yhdistys näkee keskeisenä ongelmana sen, että ensihoitohenkilöstöä ei väkivaltatilanteessa käsitellä viranomaisena, jonka vuoksi rangaistukset ensihoitohenkilöstöön kohdistuvista pahoinpitelyrikoksista tai laittomasta uhkauksesta ovat merkittävästi lievemmat kuin rikoslaissa määritellyt rangaistukset virkamieheen kohdistuvasta vastaavasta rikoksesta. Samoin haasteen nykyisen voimassa olevan lainsäädännön sekä lausunnolla olevan lakiesityksen osalta tuo se, että edellä mainituissa rikostapauksissa ensihoitohenkilöstö toimii yksityishenkilön ominaisuudessa asianomistajana, vaikka rikos tapahtuu työtehtävässä. Tämän yhdistys näkee keskeisenä syynä siihen, että ensihoitohenkilöstöön kohdistuneista laittomista uhkauksista harvoin tehdään rikosilmoitusta. Annettu lakiesitys ei tuo tähän epäkohtaan muutosta, vaikkakin esityksen mukaan laitton uhkaus tulisi virallisen syytteen piiriin. Annettu lakiesitys ei tämän perusteella vastaa

kaikkein kriittisimpään kysymykseen, miten suojellaan työtehtävässään rikoksen kohteeksi joutunutta asianomistajaa? Yhdistyksen näkemyksen mukaan työtehtävää suorittavaan ensihoitohenkilöstöön kohdistuvassa pahoinpitelyrikoksessa tai laittomassa uhkauksessa, asianomistajan henkilöllisyyttä tulee suojella nykyistä paremmin, sillä kyseessä on työtehtävää suorittavaan henkilöä kohtaan kohdistuva rikos.

Suomen Ensihoidon Kenttäjohtajat ry:n puolesta

Vantaalla ja Kokkolassa

28.1.2021

Jukka Palokangas
puheenjohtaja

Simo Ekman
sihteeri